Установа адукацыі
«Гомельскі дзяржаўны ўніверсітэт імя Францыска Скарыны»

ЗАЦВЯРДЖАЮ
Прарэктар па вучэбнай рабоце
ГДУ імя Ф.Скарыны
________________ І.В. Семчанка
________________2018

Рэгістрацыйны нумар № УД-______/вуч.

РЕПОЗИТОРИЙ ГГУ ИМЕНИ Ф. СКОРИНЫ

ПРАБЛЕМЫ САЦЫЯЛЬНА-ЭКАНАМІЧНАГА І НАЦЫЯНАЛЬНА-РЭЛІГІЙНАГА РАЗВІЦЦЯ БЕЛАРУСІ Ў ДРУГОЙ ПАЛОВЕ XIX - ПАЧАТКУ XX СТ.

Вучэбная праграма ўстановы вышэйшай адукацыі
па вучэбнай дысцыпліне для спецыяльнасці:
1-21 80 16 Айчынная гісторыя

2018 г.

Вучэбная праграма ўкладзена на падставе Адукацыйнага стандарта ОСВО 1-21 80 16-2012 «Вышэйшая адукацыя. Другая ступень (магістратура). Спецыяльнасць 1-21 80 16 Айчынная гісторыя» ; вучэбнага плана УА «Гомельскі дзяржаўны ўніверсітэт імя Францыска Скарыны» па спецыяльнасці 1-21 80 16 «Айчынная гісторыя» вышэйшай адукацыі другой ступені (магістратура) № D 21-02-17 / 2М ад 08.06.2017.

УКЛАДАЛЬНІК:
В.А.МІХЕДЗЬКА, дацэнт кафедры гісторыі Беларусі, кандыдат гістарычных навук, дацэнт.

РЭЦЭНЗЕНТЫ:
С.А.ЕЛІЗАРАЎ, прафесар кафедры сацыяльна-гуманітарных і прававых дысцыплын УА «ГДТУ імя П.В.Сухога», доктар гістарычных навук, прафесар;
А.ЖЫХАРАЎ, дацэнт кафедры гісторыі славян і спецыяльных гістарычных дысцыплін УА «ГДУ імя Ф. Скарыны», кандыдат гістарычных навук, дацэнт

РЭКАМЕНДАВАНА ДА ЗАЦВЯРДЖЭННЯ:
Кафедрай гісторыі Беларусі ГДУ імя Ф.Скараны
(пратакол № ад)

Навукова-метадычным саветам ГДУ імя Ф.Скарыны
(пратакол № ад)

РЕПОЗИТОРИЙ ГГУ ИМЕНИ Ф. СКОРИНЫ

ТЛУМАЧАЛЬНАЯ ЗАПІСКА

Актуальнасць дысцыпліны кампанента ўстановы вышэйшай адукацыі «Праблемы сацыяльна-эканамічнага і нацыянальна-рэлігійнага развіцця Беларусі ў другой палове XIX – пачатку XX ст.» абумоўлена неабходнасцю навуковага асэнсавання працэсу фармавання беларускай нацыі, які адбываўся ва ўмовах паліэтнічнага і паліканфесійнага грамадства, разбурэння традыцыйнай аграрнай супольнасці і урбанізацыі. Значнейшым фактарам развіцця Беларусі ў гэты перыяд з'яўлялася ўрадавая палітыка Расійскай імперыі, пад ўплывам якой знаходзіліся гаспадарчая, грамадская і рэлігійная сферы жыцця.

Дысцыпліна «Праблемы сацыяльна-эканамічнага і нацыянальна-рэлігійнага развіцця Беларусі ў другой палове XIX – пачатку XX ст.» прадугледжана вучэбным планам спецыяльнасці 1-21 80 16 «Айчынная гісторыя» вышэйшай адукацыі другой ступені (магістратура).

Мэтай дысцыпліны з'яўляецца фармаванне ведаў пра асноўныя праблемы і фактары грамадскага, гаспадарчага і нацыянальна-рэлігійнага развіцця Беларусі ў другой палове XIX – пачатку XX ст.

Задачамі дысцыпліны з'яўляюцца:

азнаямленне з асноўнымі этапамі і сучасным станам гістарыяграфіі праблем сацыяльна-эканамічнага і нацыянальна-рэлігійнага развіцця Беларусі ў другой палове XIX – пачатку XX ст.

фармаванне ведаў асноўных фактараў, умоў і накірункаў сацыяльна-эканамічнага развіцця Беларусі ў другой палове XIX – пачатку XX ст.

азнаямленне з асаблівасцямі фармавання беларускага нацыянальна-культурнага і палітычнага руха.

засваенне гістарычных падзей і працэсаў, якія вызначалі нацыянальна-рэлігійнае становішча Беларусі на працягу другой паловы XIX – пачатку XX ст.;

выхаванне грамадзянскай пазіцыі, патрыятызму, рэлігійнай талеранцыі на прыкладах падзей грамадскага, гаспадарчага і нацыянальна-рэлігійнага жыцця Беларусі ў другой палове XIX – пачатку XX ст.

У вучэбнай праграме ўлічаны патрабаванні Адукацыйнага стандарту вышэйшай адукацыі другой ступені (магістратура) па спецыяльнасці 1-21 80 16 «Айчынная гісторыя» да кампетэнтнасці магістра.

У адпаведнасці з Адукацыйным стандартам вышэйшай адукацыі другой ступені (магістратура) па спецыяльнасці 1-21 80 16 «айчынная гісторыя» магістрант павінен авалодаць наступнымі кампетэнцыямі:

<u>акадэмічнымі:</u>

АК-3. Быць здольным самастойна фармуляваць новыя ідэі;

АК-5. Мець навыкі, злучаныя з выкарыстаннем ГГ-тэхналогій, кіраваннем інфармацыяй і працай з рознымі відамі тэхнічных сродкаў.

РЕПОЗИТОРИЙ ГГУ ИМЕНИ Ф. СКОРИНЫ

сацыяльна-асобаснымі:

СЛК-1. Быць здольным да сацыяльнага ўзаемадзеяння, працы ў камандзе.

Прафесійнымі:

ПК-9. Праводзіць навучальныя заняткі ва ўстановах сярэдняга адмысловага і высшеи-адукацыі.

ПК-10. Распрацоўваць і выкарыстоўваць сучаснае навучальна-метадычнае забеспячэнне.

ПК-11. Асвойваць і ўкараняць у навучальны працэс інавацыйныя адукацыйныя тэхналогіі.

ПК-12. Кіраваць навукова-даследчай працай навучэнцаў.

ПК-14. Ажыццяўляць маніторынг адукацыйнага працэсу, дыягностыку навучальных і выхаваўчых вынікаў.

ПК-15. Кваліфікавана разбірацца ва ўсіх гістарычных працэсах.

У выніку вывучэння дысцыпліны **магістрант павінен ведаць**:

асноўныя крыніцы і навуковыя даследаванні па праблемах сацыяльна-эканамічнай і канфесійнай гісторыі Беларусі.

асноўныя фактары і асаблівасці сацыяльнага развіцця Беларусі ў другой палове XIX – пачатку XX ст.

асноўныя фактары гаспадарчага развіцця Беларусі ў другой палове XIX - пачатку XX ст.

асноўныя асаблівасці і фактары нацыянальна-рэлігійнага развіцця Беларусі ў другой палове XIX – пачатку XX ст.

- **магістрант павінен валодаць:** сучаснымі ўзроўнем навуковых ведаў па праблемах сацыяльна- эканамічнага і нацыянальна-рэлігійнага развіцця Беларусі ў другой палове XIX – пачатку XX ст.

- **магістрант павінен умець выкарыстоўваць:** атрыманыя веды для вырашэння прафесійных задач; аналізаваць крыніцы, навуковую і метадычную літаратуру для выкарыстання ў педагагічнай і навукова-даследчыцкай рабоце.

Дысцыпліна кампанента ўстановы вышэйшай адукацыі «Праблемы сацыяльна-эканамічнага і нацыянальна-рэлігійнага развіцця Беларусі ў другой палове XIX – пачатку XX ст.» абапіраецца на веды, атрыманыя студэнтамі пры вывучэнні такіх дасцыплін, як «Гісторыя Беларусі», «Гістарыяграфія гісторыі Беларусі», Крыніцазнаўства гісторыі Беларусі».

Дадзеная дысцыпліна кампанента ўстановы вышэйшай адукацыі «Праблемы сацыяльна-эканамічнага і нацыянальна-рэлігійнага развіцця Беларусі ў другой палове XIX – пачатку XX ст.» вывучаецца магістрантамі дзённай формы навучання спецыяльнасці «Айчынная гісторыя» у аб'ёме 174 гадзіны (4,5 залік. Адзінкі), з іх: лекцыі – 40 гадзін, практычныя заняткі – 20 гадзін. Форма кантролю – экзамен (3 семестр).

РЕПОЗИТОРИЙ ГГУ ИМЕНИ Ф. СКОРИНЫ

Дадзеная дысцыпліна вывучаецца завочнай формы навучання спецыяльнасці 1-21 80 16 «Айчынная гісторыя» у аб’ёме 174 гадзіны, з іх: лекцыі 10 гадзін , практычныя заняткі – 4 гадзіны. Форма кантролю – экзамен (3 семестр).

РЕПОЗИТОРИЙ ГГУ ИМЕНИ Ф. СКОРИНЫ

ЗМЕСТ ВУЧЭБНАГА МАТЭРЫЯЛА

Тэма 1. Прадмет і задачы дысцыпліны. Гістарыяграфічнае вывучэнне сацыяльна-эканамічнага і нацыянальна-рэлігійнага развіцця Беларусі другой паловы XIX – пачатку XX ст. ў 1920-х -1930 –х гг.

Прадмет і задачы дысцыпліны. Асноўныя этапы вывучэння сацыяльна-эканамічнага і нацыянальна-рэлігійнага развіцця Беларусі другой паловы XIX – пачатку XX ст. Асвятленне праблематыкі у працах да 1917 г.: Б.Альшамоўскі. Гістарыяграфія 1920-30-х гг. Ф. Турук, А.І. Луцкевіч, З.Жылуновіч, М. Доўнар-Запольскі., А. Цвікевіч, С. Агурскі і інш. Адлюстраванне сацыяльна-эканамічнага жыцця Беларусі ў працах Н. Бухбіндэра, М. Рафеса, А. Кіржніца. Праблемы эканамічнага развіцця ў працах Д.А.Дудкова. Дыскусія аб каланіяльным характары развіцця Беларусі ў складзе Расійскай імперыі.

Тэма 2. Гістарыяграфічнае вывучэнне сацыяльна-эканамічнага і нацыянальна-рэлігійнага развіцця Беларусі другой паловы XIX – пачатку XX ст. ў 1950-х -1980 –х гг.

Гістарыяграфічнае вывучэнне праблемы у 50-х – 80-х гг. XX ст.. Асвятленне грамадскага-палітычнага развіццяпачатку XX ст. у працах А.І. Воранавай. Праблемы развіцця сацыяльна-эканамічнай сферы і фармавання прамысловага рабочага клася у працах Ц.Саладкова. К. Шабуня і вывучэнне аграрнага пытання пачатка XX ст. Асвятленне праблем і фактараў развіцця аграрнай сферы другой паловы XIX – пачатку XX ст. у працах С.М. Самбук і В.Панюціча, Л.Ліпінскага. Грамадска-палітычны рух у Беларусі ў працах М.Біча.

Тэма 3. Айчынная гістарыяграфія сацыяльна-эканамічнага і нацыянальна-рэлігійнага развіцця Беларусі другой паловы XIX – пачатку XX ст. ў 1990-х – 2010-х гг.

Пашырэнне спектра даследаванняў сацыяльна-эканамічнага і нацыянальна-рэлігійнага развіцця і ў другой палове 80-х г. XX ст. – пачатку XXI ст. Асвятленне палітычнай дыферэнцыяцыі грамадства, фарміравання нацыянальных і палітычных рухаў і партый. Вывучэнне беларускага нацыянальнага-культурнага і палітычнага руха: М.Забаўскі, У.Пуцік. Мадэрнізацыйныя працэсы ў гаспадарцы Беларусі ў працах Л.Ліпінскага і А.Л. Кіштымава, В.Бусько. Яўрэйская грамада Беларусі ў сучасных даследваннях. Ю. Функ, І. Герасімава.. Вывучэнне ўрбанізацыйных працэсаў у работах З.В. Шыбекі. Рэлігійная праблематыка у асвятленні А.Філатавай, В. В.Яноўскай, А. Ю.. Бендзіна., А.Ганчара.

РЕПОЗИТОРИЙ ГГУ ИМЕНИ Ф. СКОРИНЫ

Тэма 4 Сучасная замежная гістарыяграфія аб праблемах сацыяльна-эканамічнага і нацыянальна-рэлігійнага развіцця Беларусі другой паловы XIX – пачатку XX ст.

Асвятленне праблем нацыянальнага развіцця Беларусі ў складзе Расійскай імперыі ў даследаваннях сучасных замежных (А.Капэлер, Т.Уікс, Ю. Бардах, Р. Радзік,) і расійскіх гісторыкаў (Л. Гарызонтаў). Дыскусія аб сутнасці і формах русіфікацыйнай палітыкі у «Заходнім краі» Расійскай імперыі А.І. Міллер, А.А. Камзолава, М. Дз. Далбілаў.

Тэма 5. Крыніцы вывучэння сацыяльна-эканамічнага і нацыянальна-рэлігійнага развіцця Беларусі другой паловы XIX – пачатку XX ст.

Заканадаўчыя крыніцы, іх публікацыі. Асаблівасці ўзаемадзеяння законаў і падзаконных актаў, ведамасных інструкцый у беларускіх губернях ў другой палове XIX – пачатку XX ст.

Справаводчая дакументацыя. Матэрыялы канцылярый губернатараў. Справаздачы віленскіх генерал-губернатараў і губернатараў. Стэнаграфічныя справаздачы Дзяржаўных дум Расійскай імперыі як крыніца па вывучэнні нацыянальна-рэлігійнай палітыкі ў Беларусі..

Статыстычныя матэрыялы: матэрыялы Першага Ўсерасійскага перапісу 1897г. Мемуарныя крыніцы. Публіцыстыка, матэрыялы перыядычнага друку. Асноўныя публікацыі крыніц іх асаблівасці.

Тэма 6. Эвалюцыя сацыяльнай, этнаканфесійнай і дэмаграфічнай структуры насельніцтва Беларусі ў другой палове XIX – пачатку XX ст.

Саслоўная і сацыяльная дыферэнцыяцыя: іх суадносіны. Саслоўнае і этнаканфесійнае размеркаванне насельніцтва. Асноўныя этнічныя супольнасці краю: беларусы, яўрэі, рускія, палякі, украінцы. Канфесійны падзел беларусаў і рускіх. Праблема этнічнага і нацыянальнага вызначэння і самавызначэння ў другой палове XIX – пачатку XX ст.: "палякі" і "рускія" у Беларусі.

Тэма 7. Стратыфікацыя насельніцтва ва ўмовах урадавай нацыянальна-рэлігійнай палітыкі.

Феномен існавання ў Беларусі паліканфесійных этнічных супольнасцяў. Саслоўная, сацыяльная і этнаканфесійныя аспекты ерархічнага падзелу насельніцтва Беларусі. Дэмаграфічныя паказчыкі насельніцтва Беларусі па асноўных этнаканфесійных групоўках. Спецыфіка прафесійнага размеркавання.

Тэма 8 Рэлігія ў жыцці насельніцтва Беларусі ў другой палове XIX – пачатку XX ст.

Рэлігія як ідэалогія і этнакультурная ідэнтычнасць. Этнаканфесійная праблематыка ў заканадаўстве імперыі: “Инородцы”; веравызнанні “терпимые” и “гонимые”. Паліканфесійны характар Беларусі. Хрысціянскія канфесіі ў Беларусі. Прававое рэгуляванне рэлігійнага жыцця і дзейнасці, сямейныа-шлюбных адносін. Органы кантроля і кіравання рэлігійнай сферай.

РЕПОЗИТОРИЙ ГГУ ИМЕНИ Ф. СКОРИНЫ

Сінод, Дэпартамент духоўных спраў. “Абмежавальнае” расійскае заканадаўства ў дачыненні да дзейнасці каталіцкай царквы, юдаізма і стараавераў.

Тэма 9. Беларусы ў сістэме нацыянальна-рэлігійнай палітыкі Расійскай імперыі.

Спецыфіка беларускага нацыянальна-палітычнага развіцця пад уплывам абмежавальнага заканадаўства і дэфармацыі этнасацыяльнай структуры. Паліканфесійнасць беларускага этнасу: беларусы-праваслаўныя і беларусы-каталікі, спецыфіка самаідэнтыфікацыі.

Праблема этнічнай ідэнтыфікацыі беларусаў у расійскай адміністрацыі. Погляды М.Мураўёва на этнічную прыналежнасць беларусаў. Беларусы ва ўяўленнях расійскага грамадства ў другой палове XIX – пачатку XX ст. Шматаблічнасць і разнастайнасць русіфікацыйных захадаў; русіфікацыя беларусаў. Беларускае пытанне ў разуменні мясцовай адміністрацыі. П.Д. Святаполк-Мірскі аб беларусах. Дакладная нататка мінскага губернатара Гірса "Аб захадах, якія могуць умацаваць самасвядомасць беларусаў і супрацьдзейнічаць іх паланізацыі" (1914г.)

Тэма 10. “Западно-руссізм” у другой палове XIX – пачатку XX ст.

Сутнасць “западно-руссізма”. Рэлігійныя і этнакультурныя падставы з’яўлення “западнорусской” ідэалогіі. “Западно-руссізм” і праблема нацыянальна-культурнай ідэнтыфікацыі беларусаў. “Западно-руссізм” і ўрадавая палітыка ў дачыненні да беларусаў. Эвалюцыя “западнарускай” ідэалогіі на пачатку XX ст.: “ліберальны” і “кансерватыўны” накірункі.

Тэма 11. Краёвасць як форма нацыянальна-культурнай ідэнтычнасці.

Краёвасць як палітыка-ідэалагічны і культурны феномен. Культурная, палітыка-арганізацыйная дыферэнцыяцыя польскага насельніцтва ў Беларусі. феномен “падвойнай свядомасці”. М. Ромер, Э. Вайніловіч, Р. Скірмунт. Польская грамадскасць і нацыянальна-культурнае Адраджэнне беларусаў і літоўцаў: выпадак Іваноўскіх.

Тэма 12. Яўрэйскае насельніцтва Беларусі.

Яўрэйскае насельніцтва у сацыяльна-эканамічным жыцці края ў другой палове XIX – пачатку XX ст. Этнакультурныя і рэлігійныя асаблівасці яўрэйскага насельніцтва Беларусі. Эвалюцыя дзяржаўнай палітыкі ў дачыненні да яўрэйскай грамады. Яўрэйская духоўная культура ў Беларусі.

Тэма 13. Аграрная вытворчасць ў другой палове XIX ст.

Аграрная сфера Беларусі па выніках рэфармавання 1861-1867 гг. “Абмежавальнае” заканадаўства і яго ўплыў на развццё аграрнай гаспадаркі. Сусветны аграрны крызіс 1880-х гг. і ягоны ўплыў на аграрную сферу Беларусі. Шляхецкая прадпрыймальніцкая гаспадарка як эканамічны і культурны феномен. Узорныя гаспадаркі. Таварыствы сельскіх гаспадароў як асяродак грамадскага жыцця і агратэхнічнага прагрэсу.

РЕПОЗИТОРИЙ ГГУ ИМЕНИ Ф. СКОРИНЫ

Тэма 14.Мадэрнізацыя аграрнай сферы ў пачатку ХХ ст.

Аграрнае перанасяленне і яго прычыны. Пытанне аб прычынах малазямелля сялянства. Аграрная эміграцыя з Беларусі і іміграцыя ў Беларусь. Сталыпінскія рэформы і развіццё сялянскай прадпрыймальніцкай гаспадаркі. Сялянская грамада і працэсы сацыяльна-эканамічнай дыферэнцыяцыі беларускага сялянства. Мадэрнізацыйныя працэсы ў сацыяльным побыце беларускай вёскі: адукацыя, медыцына, пажарная бяспека.

Тэма 15.Асаблівасці ўрбанізацыйнага працэсу ў другой палове ХІХ – пачатку ХХ ст.

Асаблівасці ўрбанізацыйнага працэсу ва ўмовах "рысы яўрэйскай аселасці". Урбанізацыя як фактары фарміравання спажывецкага рынку. Роля гандлю ў развіцці эканомікі і грамадства. Асаблівасці арганізацыі і функцыянавання ўнутранага і знешняга гандлю. Прадстаўнічыя арганізацыі беларускіх прадпрыймальнікаў. Прыватная прамысловая вытворчасць.

Тэма 16.Беларускія гарады і мястэчкі як сацыякультурны феномен.

Гарады і мястэчкі як паліэтнічныя і мульцікультурныя асяродкі. Гарадское асяроддзе жыллё, транспарт, камунальныя службы. Змены ў паўсюдзённым жыцці беларускага горада і мястэчка пад уплывам мадэрнізацыйных працэсаў у эканоміцы і сацыяльнай сферы. Ахова здароўя і ўстановы адукацыі. Масавая культура. Фармаванне інфармацыйнай гарадской прасторы: механізмы і метады. Мабільнасць насельніцтва як фактар грамадскага і культурнага жыцця.

Тэма 17. Гарадское і земскае самакіраванне: пад ціскам самадзяржаўнай бюракратыі

Гарадское самакіраванне, асаблівасці яго арганізацыі і функцыянавання ў Беларусі ў ў другой палове ХІХ – пачатку ХХ ст. Гарадское самакіраванне і ўрадавая адміністрацыя. Земскія ўстановы ў Беларусі: "адміністратыўнае" земства 1903г. Праблема "заходняга земства": пазіцыі мясцовага грамадства і ўрадавае вырашэнне. Праблема пашырэння земскага самакіравання на Беларусь: прычыны актуалізацыі і спосабы вырашэння. Пазіцыі адміністрацыі і мясцовага грамадства.Земскія ўстановы Віцебскай і Магілёўскай губерняў у 1911-1914 гг., іх функцыі і асаблівасці дзеяння.

Тэма 18. Змены ў духоўнай культуры і крызіс традыцыйнага рэлігійнага жыцця ў канцы ХІХ – пачатку ХХ ст.

Змены ў духоўнай культуры, распаўсюджванне сацыял-дарвінісцкіх канцэпцый. Фармаванне інфармацыйнай прасторы: механізмы і метады. Роля друку ў секулярызацыі і індактрынацыі духоўнага жыцця. Тэхналагічны прагрэс і фармаванне масавай культуры: тэатр, кінематограф, цырк. Традыцыяналізм і навацыі ў сацыяльным і культурным жыцці гарадскога насельніцтва.

.

РЕПОЗИТОРИЙ ГГУ ИМЕНИ Ф. СКОРИНЫ

ВУЧЭБНА-МЕТАДЫЧНАЯ КАРТА (дзённае навучанне)

Нумар раздзела, тэмы, заняткаў	Назва раздзела, тэмы, заняткаў; пералік вывучаемых пытанняў	Колькасць аудыторных гадзін				КСР	Формы кантролю ведаў
		лекцыі	практычныя (семінарскія) заняткі	лабараторныя заняткі	Матэрыяльнае збемпічэнне		
1	2	3	4	5	6	7	8
1.	**Прадмет і задачы дысцыпліны. Гістарыяграфічнае вывучэнне сацыяльна-эканамічнага і нацыянальна-рэлігійнага развіцця Беларусі другой паловы XIX – пачатку XX ст. ў 1920-х -1930 –х гг.** Асвятленне праблематыкі ў працах да 1917 г.: Гістарыяграфія 1920-30-х гг. Дыскусія аб каланіяльным характары развіцця Беларусі ў складзе Расійскай імперыі.	2	-	-	[8,11, 16]	-	
2.	**Гістарыяграфічнае вывучэнне сацыяльна-эканамічнага і нацыянальна-рэлігійнага развіцця Беларусі другой паловы XIX – пачатку XX ст. ў 1950-х -1980 –х гг.** Асвятленне грамадскага-палітычнага развіцця Праблемы развіцця сацыяльна-эканамічнай сферы і фармавання прамысловага рабочага класа Асвятленне праблем і фактараў развіцця аграрнай сферы другой паловы XIX – пачатку XX ст.	2	-	-	[6,11, 31]	-	

РЕПОЗИТОРИЙ ГГУ ИМЕНИ Ф. СКОРИНЫ

3.	**Айчынная гістарыяграфія сацыяльна-эканамічнага і нацыянальна-рэлігійнага развіцця Беларусі другой паловы XIX – пачатку XX ст. ў 1990-х – 2010-х гг.** Асвятленне палітычнай дыферэнцыяцыі грамадства, фарміравання нацыянальных і палітычных рухаў і партый. Мадэрнізацыйныя працэсы ў гаспадарцы Беларусі. Вывучэнне ўрбанізацыйных працэсаў. Рэлігійная праблематыка у асвятленні айчынных гісторыкаў	2	-		[11, 27,31]	-	
4.	**Сучасная замежная гістарыяграфія аб праблемах сацыяльна-эканамічнага і нацыянальна-рэлігійнага развіцця Беларусі другой паловы XIX – пачатку XX ст.** Асвятленне праблем нацыянальнага развіцця Беларусі ў складзе Расійскай імперыі ў даследаваннях сучасных замежных гісторыкаў Праблемы развіцця Беларусі ў складзе Расійскай імперыі у даследаваннях гісторыкаў РФ і краін СНД Дыскусія аб сутнасці і формах русіфікацыйнай палітыкі у «Заходнім краі» Расійскай імперыі	2	-	-	[33, 34,35]	-	
5.	**Крыніцы вывучэння сацыяльна-эканамічнага і нацыянальна-рэлігійнага развіцця Беларусі другой паловы XIX – пачатку XX ст.** Заканадаўчыя крыніцы, іх публікацыі. Статыстычныя матэрыялы: матэрыялы Мемуарныя крыніцы. Публіцыстыка, матэрыялы перыядычнага друку.	2	-		[1,5, 17]	-	
6.	**Эвалюцыя сацыяльнай, этнаканфесійнай і дэмаграфічнай структуры насельніцтва Беларусі ў другой палове XIX – пачатку XX ст.** Саслоўная і сацыяльная дыферэнцыяцыя: іх суадносіны. Саслоўнае і этнаканфесійнае размеркаванне насельніцтва. Асноўныя этнічныя супольнасці краю: Праблема этнічнага і нацыянальнага вызначэння і самавызначэння ў другой палове XIX – пачатку XX ст.	2	2		[8,18]	-	

РЕПОЗИТОРИЙ ГГУ ИМЕНИ Ф. СКОРИНЫ

7.	**Стратыфікацыя насельніцтва ва ўмовах урадавай нацыянальна-рэлігійнай палітыкі** Саслоўная, сацыяльная і этнаканфесійныя аспекты ерархічнага падзелу насельніцтва Беларусі. Дэмаграфічныя паказчыкі насельніцтва Беларусі па асноўных этнаканфесійных групоўках. Спецыфіка прафесійнага размеркавання.	2	-		[8,18, 20,21]	-	
8	**Рэлігія ў жыцці насельніцтва Беларусі ў другой палове XIX – пачатку XX ст.** Рэлігія як ідэалогія і этнакультурная ідэнтычнасць. Этнаканфесійная праблематыка ў заканадаўстве імперыі: “Инородцы”; веравызнанні “терпимые” и “гонимые”. “Абмежавальнае” расійскае заканадаўства ў дачыненні да дзейнасці каталіцкай царквы, юдаізма і стараавераў.	4	2		[4,8,9, 15]	-	
9.	**Беларусы ў сістэме нацыянальна-рэлігійнай палітыкі Расійскай імперыі.** Паліканфесійнасць беларускага этнасу: беларусы-праваслаўныя і беларусы-каталікі, спецыфіка самаідэнтыфікацыі. Праблема этнічнай ідэнтыфікацыі беларусаў у расійскай адміністрацыі. Беларусы ва ўяўленнях расійскага грамадства ў другой палове XIX – пачатку XX ст. Шматаблічнасць і разнастайнасць русіфікацыйных захадаў; русіфікацыя беларусаў.	4	2		[24]	-	
10.	**“Западно-руссізм” у другой палове XIX – пачатку XX ст.** Сутнасць “западно-руссізма”. “Западно-руссізм” і праблема нацыянальна-культурнай ідэнтыфікацыі беларусаў. “Западно-руссізм” і ўрадавая палітыка ў дачыненні да беларусаў. Эвалюцыя “западнарускай” ідэалогіі на пачатку XX ст.: “ліберальны” і “кансерватыўны” накірункі	2	2		[16, 27,31]	-	

РЕПОЗИТОРИЙ ГГУ ИМЕНИ Ф. СКОРИНЫ

11.	**Краёвасць як форма нацыянальна-культурнай ідэнтычнасці**. Краёвасць як палітыка-ідэалагічны і культурны феномен. Культурная, палітыка-арганізацыйная дыферэнцыяцыя польскага насельніцтва ў Беларусі. Польская грамадскасць і нацыянальна-культурнае Адраджэнне беларусаў і літоўцаў: выпадак Іваноўскіх.	2	2		[13]	-	
12.	**Яўрэйскае насельніцтва Беларусі.** Яўрэйскае насельніцтва у сацыяльна-эканамічным жыцці края ў другой палове XIX – пачатку XX ст. Этнакультурныя і рэлігійныя асаблівасці яўрэйскага насельніцтва Беларусі. Эвалюцыя дзяржаўнай палітыкі ў дачыненні да яўрэйскай грамады. Яўрэйская духоўная культура ў Беларусі.	2	2		[9,42]	-	
13.	**Аграрная вытворчасць ў другой палове XIX ст.** Аграрная сфера Беларусі па выніках рэфармавання 1861-1867 гг. “Абмежавальнае” заканадаўства і яго ўплыў на развццё аграрнай гаспадаркі. Сусветны аграрны крызіс 1880-х гг. і ягоны ўплыў на аграрную сферу Беларусі. Таварыствы сельскіх гаспадароў як асяродак грамадскага жыцця і агратэхнічнага прагрэсу.	2	-		[41]	-	
14.	**Мадэрнізацыя аграрнай сферы ў пачатку XX ст.** Аграрнае перанасяленне і яго прычыны. Аграрная эміграцыя з Беларусі і іміграцыя ў Беларусь. Сталыпінскія рэформы і развіццё сялянскай прадпрыймальніцкай гаспадаркі. Мадэрнізацыйныя працэсы ў сацыяльным побыце беларускай вёскі: адукацыя, медыцына, пажарная бяспека.	2	2		[41]	-	
15.	**Асаблівасці ўрбанізацыйнага працэсу ў другой палове XIX – пачатку XX ст..** Асаблівасці ўрбанізацыйнага працэсу ва ўмовах “рысы яўрэйскай аселасці”. Урбанізацыя як фактар фарміравання спажывецкага рынку.	2	2		[18-21]	-	

РЕПОЗИТОРИЙ ГГУ ИМЕНИ Ф. СКОРИНЫ

	Асаблівасці арганізацыі і функцыянавання ўнутранага і знешняга гандлю..						
16.	**Беларускія гарады і мястэчкі як сацыякультурны феномен.** Гарады і мястэчкі як паліэтнічныя і мульцікультурныя асяродкі. Гарадское асяроддзе: жыллё, транспарт, камунальныя службы. Ахова здароўя і ўстановы адукацыі. Масавая культура. Фармаванне інфармацыйнай гарадской прасторы: механізмы і метады..	2	2		[18-21]	-	
17.	**Гарадское і земскае самакіраванне: пад ціскам самадзяржаўнай бюракратыі** Гарадское самакіраванне, асаблівасці яго арганізацыі і функцыянавання ў Беларусі ў ў другой палове XIX – пачатку XX ст. Земскія ўстановы ў Беларусі: "адміністратыўнае" земства 1903г. Земскія ўстановы Віцебскай і Магілёўскай губерняў у 1911-1914 гг., іх функцыі і асаблівасці дзеяння.	2	-		[12,18-21,25]	-	
18.	**Змены ў духоўнай культуры і крызіс традыцыйнага рэлігійнага жыцця ў канцы XIX – пачатку XX ст.** Змены ў духоўнай культуры, распаўсюджванне сацыял-дарвінісцкіх канцэпцый. Роля друку ў секулярызацыі і індактрынацыі духоўнага жыцця. Тэхналагічны прагрэс і фармаванне масавай культуры: тэатр, кінематограф, цырк. Традыцыяналізм і навацыі ў сацыяльным і культурным жыцці гарадскога насельніцтва.	2	2		[8,20]	-	
	Усяго:	**40**	**20**				**экзамен**

Загадчык кафедры гісторыі Беларусі А.Р.Яшчанка

РЕПОЗИТОРИЙ ГГУ ИМЕНИ Ф. СКОРИНЫ

ВУЧЭБНА-МЕТАДЫЧНАЯ КАРТА (завочнае навучанне)

Нумар раздзела, тэмы, заняткаў	Назва раздзела, тэмы, заняткаў; пералік вывучаемых пытанняў	Колькасць аудыторных гадзін				КСР	Формы кантролю ведаў
		лекцыі	практычныя (семінарскія) заняткі	лабараторныя заняткі	Матэрыяльнае забеспячэнне		
1	2	3	4	5	6	7	8
1.	**Прадмет і задачы дысцыпліны. Гістарыяграфічнае вывучэнне сацыяльна-эканамічнага і нацыянальна-рэлігійнага развіцця Беларусі другой паловы XIX – пачатку XX ст. ў 1920-х -1930 –х гг.** Асвятленне праблематыкі ў працах да 1917 г.: Гістарыяграфія 1920-30-х гг. Дыскусія аб каланіяльным характары развіцця Беларусі ў складзе Расійскай імперыі.				[8,11, 16]		
2.	**Гістарыяграфічнае вывучэнне сацыяльна-эканамічнага і нацыянальна-рэлігійнага развіцця Беларусі другой паловы XIX – пачатку XX ст. ў 1950-х -1980 –х гг.** Асвятленне грамадскага-палітычнага развіцця Праблемы развіцця сацыяльна-эканамічнай сферы і фармавання прамысловага рабочага класа Асвятленне праблем і фактараў развіцця аграрнай сферы другой паловы XIX – пачатку XX ст.				[6,11, 31]		

РЕПОЗИТОРИЙ ГГУ ИМЕНИ Ф. СКОРИНЫ

3.	**Айчынная гістарыяграфія сацыяльна-эканамічнага і нацыянальна-рэлігійнага развіцця Беларусі другой паловы XIX – пачатку XX ст. ў 1990-х – 2010-х гг.** Асвятленне палітычнай дыферэнцыяцыі грамадства, фарміравання нацыянальных і палітычных рухаў і партый. Мадэрнізацыйныя працэсы ў гаспадарцы Беларусі. Вывучэнне ўрбанізацыйных працэсаў. Рэлігійная праблематыка у асвятленні айчынных гісторыкаў				[11, 27,31]		
4.	**Сучасная замежная гістарыяграфія аб праблемах сацыяльна-эканамічнага і нацыянальна-рэлігійнага развіцця Беларусі другой паловы XIX – пачатку XX ст.** Асвятленне праблем нацыянальнага развіцця Беларусі ў складзе Расійскай імперыі ў даследаваннях сучасных замежных гісторыкаў Праблемы развіцця Беларусі ў складзе Расійскай імперыі у даследаваннях гісторыкаў РФ і краін СНД Дыскусія аб сутнасці і формах русіфікацыйнай палітыкі у «Заходнім краі» Расійскай імперыі				[33, 34,35]		
5.	**Крыніцы вывучэння сацыяльна-эканамічнага і нацыянальна-рэлігійнага развіцця Беларусі другой паловы XIX – пачатку XX ст.** Заканадаўчыя крыніцы, іх публікацыі. Статыстычныя матэрыялы: матэрыялы Мемуарныя крыніцы. Публіцыстыка, матэрыялы перыядычнага друку.				[1,5, 17]		
	Эвалюцыя сацыяльнай, этнаканфесійнай і дэмаграфічнай структуры насельніцтва Беларусі ў другой палове XIX – пачатку XX ст. Саслоўная і сацыяльная дыферэнцыяцыя: іх суадносіны. Саслоўнае і этнаканфесійнае размеркаванне насельніцтва. Асноўныя этнічныя супольнасці краю: Праблема этнічнага і нацыянальнага вызначэння і самавызначэння ў другой палове XIX – пачатку XX ст.	2			[8,18]		

РЕПОЗИТОРИЙ ГГУ ИМЕНИ Ф. СКОРИНЫ

	Стратыфікацыя насельніцтва ва ўмовах урадавай нацыянальна-рэлігійнай палітыкі Саслоўная, сацыяльная і этнаканфесійныя аспекты ерархічнага падзелу насельніцтва Беларусі. Дэмаграфічныя паказчыкі насельніцтва Беларусі па асноўных этнаканфесійных групоўках. Спецыфіка прафесійнага размеркавання.				[8,18, 20,21]		
	Рэлігія ў жыцці насельніцтва Беларусі ў другой палове XIX – пачатку XX ст. Рэлігія як ідэалогія і этнакультурная ідэнтычнасць. Этнаканфесійная праблематыка ў заканадаўстве імперыі: “Инородцы”; веравызнанні “терпимые” и “гонимые”. “Абмежавальнае” расійскае заканадаўства ў дачыненні да дзейнасці каталіцкай царквы, юдаізма і старавераў.	2			[4,8,9, 15]		
	Беларусы ў сістэме нацыянальна-рэлігійнай палітыкі Расійскай імперыі. Паліканфесійнасць беларускага этнасу: беларусы-праваслаўныя і беларусы-каталікі, спецыфіка самаідэнтыфікацыі. Праблема этнічнай ідэнтыфікацыі беларусаў у расійскай адміністрацыі. Беларусы ва ўяўленнях расійскага грамадства ў другой палове XIX – пачатку XX ст. Шматаблічнасць і разнастайнасць русіфікацыйных захадаў; русіфікацыя беларусаў.	2			[24]		
	“Западно-руссізм” у другой палове XIX – пачатку XX ст. Сутнасць “западно-руссізма”. “Западно-руссізм” і праблема нацыянальна-культурнай ідэнтыфікацыі беларусаў. “Западно-руссізм” і ўрадавая палітыка ў дачыненні да беларусаў. Эвалюцыя “заднарускай” ідэалогіі на пачатку XX ст.: “ліберальны” і “кансерватыўны” накірункі		2		[16, 27,31]		

РЕПОЗИТОРИЙ ГГУ ИМЕНИ Ф. СКОРИНЫ

	Краёвасць як форма нацыянальна-культурнай ідэнтычнасці. Краёвасць як палітыка-ідэалагічны і культурны феномен. Культурная, палітыка-арганізацыйная дыферэнцыяцыя польскага насельніцтва ў Беларусі. Польская грамадскасць і нацыянальна-культурнае Адраджэнне беларусаў і літоўцаў: выпадак Іваноўскіх.		2		[13]			
	Яўрэйскае насельніцтва Беларусі. Яўрэйскае насельніцтва у сацыяльна-эканамічным жыцці края ў другой палове XIX – пачатку XX ст. Этнакультурныя і рэлігійныя асаблівасці яўрэйскага насельніцтва Беларусі. Эвалюцыя дзяржаўнай палітыкі ў дачыненні да яўрэйскай грамады. Яўрэйская духоўная культура ў Беларусі.	2			[9,42]			
	Аграрная вытворчасць ў другой палове XIX ст. Аграрная сфера Беларусі па выніках рэфармавання 1861-1867 гг. “Абмежавальнае” заканадаўства і яго ўплыў на развіццё аграрнай гаспадаркі. Сусветны аграрны крызіс 1880-х гг. і ягоны ўплыў на аграрную сферу Беларусі. Таварыствы сельскіх гаспадароў як асяродак грамадскага жыцця і агратэхнічнага прагрэсу.				[41]			
	Мадэрнізацыя аграрнай сферы ў пачатку XX ст. Аграрнае перанасяленне і яго прычыны. Аграрная эміграцыя з Беларусі і іміграцыя ў Беларусь. Сталыпінскія рэформы і развіццё сялянскай прадпрыймальніцкай гаспадаркі. Мадэрнізацыйныя працэсы ў сацыяльным побыце беларускай вёскі: адукацыя, медыцына, пажарная бяспека.	2			[41]			
	Асаблівасці ўрбанізацыйнага працэсу ў другой палове XIX – пачатку XX ст.. Асаблівасці ўрбанізацыйнага працэсу ва ўмовах “рысы яўрэйскай аселасці”. Урбанізацыя як фактар фарміравання спажывецкага рынку.	2			[18-21**]**			

РЕПОЗИТОРИЙ ГГУ ИМЕНИ Ф. СКОРИНЫ

	Асаблівасці арганізацыі і функцыянавання ўнутранага і знешняга гандлю..						
	Беларускія гарады і мястэчкі як сацыякультурны феномен. Гарады і мястэчкі як паліэтнічныя і мульцікультурныя асяродкі. Гарадское асяроддзе: жыллё, транспарт, камунальныя службы. Ахова здароўя і ўстановы адукацыі. Масавая культура. Фармаванне інфармацыйнай гарадской прасторы: механізмы і метады..				[18-21]		
	Гарадское і земскае самакіраванне: пад ціскам самадзяржаўнай бюракратыі Гарадское самакіраванне, асаблівасці яго арганізацыі і функцыянавання ў Беларусі ў ў другой палове XIX – пачатку XX ст. Земскія ўстановы ў Беларусі: "адміністратыўнае" земства 1903г. Земскія ўстановы Віцебскай і Магілёўскай губерняў у 1911-1914 гг., іх функцыі і асаблівасці дзеяння.				**[**12,18-21,25]		
	Змены ў духоўнай культуры і крызіс традыцыйнага рэлігійнага жыцця ў канцы XIX – пачатку XX ст. Змены ў духоўнай культуры, распаўсюджванне сацыял-дарвінісцкіх канцэпцый. Роля друку ў секулярызацыі і індактрынацыі духоўнага жыцця. Тэхналагічны прагрэс і фармаванне масавай культуры: тэатр, кінематограф, цырк. Традыцыяналізм і навацыі ў сацыяльным і культурным жыцці гарадскога насельніцтва.				[8,20]		
	Усяго:	**10**	**4**				**экзамен**

Загадчык кафедры гісторыі Беларусі А.Р.Яшчанка

РЕПОЗИТОРИЙ ГГУ ИМЕНИ Ф. СКОРИНЫ

ІНФАРМАЦЫЙНА-МЕТАДЫЧНАЯ ЧАСТКА

Прыкладны пералік практычных заняткаў

Гістарыяграфічнае вывучэнне сацыяльна-эканамічнага і нацыянальна-рэлігійнага развіцця Беларусі другой паловы XIX – пачатку XX ст. ў 1920-х -1930 –х гг.
Дыскусія аб каланіяльным характары развіцця Беларусі ў складзе Расійскай імперыі.
Гістарыяграфічнае вывучэнне сацыяльна-эканамічнага і нацыянальна-рэлігійнага развіцця Беларусі другой паловы XIX – пачатку XX ст. ў 1950-х -1980 –х гг.
Айчынная гістарыяграфія сацыяльна-эканамічнага і нацыянальна-рэлігійнага развіцця Беларусі другой паловы XIX – пачатку XX ст. ў 1990-х – 2010-х гг.
Сучасная замежная гістарыяграфія аб праблемах сацыяльна-эканамічнага і нацыянальна-рэлігійнага развіцця Беларусі другой паловы XIX – пачатку XX ст.
Асвятленне праблем нацыянальнага развіцця Беларусі ў складзе Расійскай імперыі ў даследаваннях сучасных замежных гісторыкаў Праблемы развіцця Беларусі ў складзе Расійскай імперыі у даследаваннях гісторыкаў РФ і краін СНД
Дыскусія аб сутнасці і формах русіфікацыйнай палітыкі у «Заходнім краі» Расійскай імперыі
Эвалюцыя сацыяльнай, этнаканфесійнай і дэмаграфічнай структуры насельніцтва Беларусі ў другой палове XIX – пачатку XX ст.
Краёвасць як форма нацыянальна-культурнай ідэнтычнасці.
“Западно-руссізм” у другой палове XIX – пачатку XX ст.
Аграрная вытворчасць ў другой палове XIX ст.
Мадэрнізацыя аграрнай сферы ў пачатку XX ст.
Асаблівасці ўрбанізацыйнага працэсу ў другой палове XIX – пачатку XX ст..
Беларускія гарады і мястэчкі як сацыякультурны феномен.
Рэлігія ў жыцці насельніцтва Беларусі ў другой палове XIX – пачатку XX ст.
Змены ў духоўнай культуры і крызіс традыцыйнага рэлігійнага жыцця ў канцы XIX – пачатку XX ст.

Рэкамендаваныя формы кантролю ведаў

Рэфератыўная работа.

РЕПОЗИТОРИЙ ГГУ ИМЕНИ Ф. СКОРИНЫ

Рэкамендаваныя тэмы рэфератыўных работ

1 Гістарыяграфічнае вывучэнне сацыяльна-эканамічнага развіцця Беларусі пачатку XX ст.ў 20- 80 –я гг. XX ст.
2 Сучасная гістарыграфія нацыянальна-рэлігійнай палітыкі Расійскай імперыі ў Беларусі.
3 Нацыянальнае развіццё і рэлігійнаае становішча Беларусі ў складзе Расійскай імперыі у даследаваннях сучасных расійскіх гісторыкаў.
4 Нацыянальнае развіццё і рэлігійнаае становішча Беларусі ў складзе Расійскай імперыі у даследаваннях замежных гісторыкаў.
5 Гістарыяграфічнае вывучэнне сацыяльна-эканамічнага развіцця Беларусі пачатку XX ст ў 90-х гг.XX ст.– пачатку XXI ст..
6 Яўрэйская грамада Беларусі ў сучасных даследваннях. Польскі нацыянальны рух і асаблівасці яго палітычнай стратыфікацыі.
7 Беларускі нацыянальнага-культурны рух у сучаснай айчыннай гістарыяграфіі
8 Паліканфесійны характар Беларусі. Хрысціянскія канфесіі ў Беларусі.
9 Палажэнне 17 красавіка 1905 г "Аб умацаванні верацяплівасці"
10 П.А. Сталыпін і асаблівасці русіфікацыйнай палітыцы ў Беларусі ў пачатку XX ст.
11 Органы кантроля і кіравання рэлігійнай сферай ў другой палове XIX – пачатку XX ст.
12 Этнаканфесійная праблематыка ў заканадаўстве імперыі: Праваслаўная царква на тэрыторыі беларускіх губерняў.
13 Стараверская грамада ў Беларусі ў другой палове XIX – пачатку XX ст.: этнакультурныя рысы
14 Неапратэстанцкія супольнасці Беларусі ў другой палове XIX – пачатку XX ст.

РЕПОЗИТОРИЙ ГГУ ИМЕНИ Ф. СКОРИНЫ

Рэкамендаваная літаратура

Асноўная

1. "Всеподданейший отчет...- виленского, гродненского и ковенского генерал-губернатора П.Д.Святополка-Мирского Николаю II // Беларускі гістарычны часопіс. – 1997. – №2. – С.94 – 116.
2. Біч, М..В. Нацыянальны склад прамысловага пралетарыяту Беларусі ў канцы XIX - пачатку XX ст. / М..В Біч //Весці Акадэміі навук Беларускай ССР. Сер. грамадскіх навук. – 1972. – № 4. – С.34 - 40.
3. Ганчар, А.И.Римско-католическая церковь в Беларуси (вт. пол. XIX – нач. XX вв.). Исторический очерк : монография /А.И. Ганчар. – Гродно : ГГАУ, 2010. – 510 с.
4. Гарбацкі, А. А. Стараабраднiцтва на Беларусi ў канцы XVII — пачатку XX ст. / А. А. Гарбацкi. Брэст: Выд-ва Брэсцкага дзярж. ун-та, 1999. – 200 с.
5. Документы и материалы по истории Белоруссии (1900 - 1917 гг.). Т.3 / – Минск, Изд-во Академии наук БССР, 1953. – 1018 стр.
6. Долбилов М.Д. Русский край, чужая вера: Этноконфессиональная политика империи в Литве и Белоруссии при Александре II / М.Д. Долбилов. – М.: Новое литературное обозрение, 2010. – 1000 с.
7. Забаўскі, М.М. Расійская Дзяржаўная дума ў лёсах Беларусі (1906–1917 гг.) / М.М. Забаўскі. – Мінск : БДПУ, 2008. – 267 с.
8. Западные окраины Российской империи. – М.: Новое литературное обозрение, 2007. - 608 с.
9. Канфесіі на Беларусі (канец XVIII—XX ст.) / В.В.Грыгор'ева, У.М.Завальнюк, У.І.Навіцкі, А.М. Філатава. Навук. рэд. У.І.Навіцкі. – Мінск: ВП „Экаперспектыва", 1998. – 340 с.
10. Каханоўскі, А.Г. Сацыяльная трансфармацыя беларускага грамадства. 1861 – 1914 гг. / А.Г.Каханоўскі; Беларус. дзярж. ун-т. – Мінск: Беларус. дзярж. ун-т, 2013. – 335 с.
11. Миллер, А. Империя Романовых и национализм / А. Миллер.– М.: Новое литературное обозрение, 2006. – 248с.
12. Слобожанин, В.Н. Земское самоуправление в Беларуси (1905–1917 гг.) / В.Н. Слобожанин;. – Мнск, Ин-т философии и права АН Беларуси, 1994. – 85 с.
13. Смалянчук, А.Ф. Паміж краёвасцю і нацыянальнай ідэяй. Польскі рух на беларускіх і літоўскіх землях. 1864 – люты 1917 г. / А.Ф. Смалянчук, Санкт-Пецярбург: Неўскі прасцяг, 2004.– 402 с.

РЕПОЗИТОРИЙ ГГУ ИМЕНИ Ф. СКОРИНЫ

14. Терешкович, П.В. Этническая история Беларуси XIX - начала XX в.: В контексте Центрально-Восточной Европы / П. В.Терешкович. – Минск: БГУ, 2004. – 223 с.

15. Трацяк, І. І. Беларускае каталіцкае духавенства ля вытокаў сацыякультурнай ідэнтыфікацыі: манагр. / І.І.Трацяк. Гродна: ГрДУ, 2013. – 267 с.

16. Цвікевіч, А. "Западно-руссизм": Нарысы з гісторыі грамадскай мыслі на Беларусі ў XIX і пачатку XX вв . / А. Цвікевіч. – Мінск, Навука і тэхніка, 1993. – 352 с.

17. Четыре политические записки графа Михаила Николаевича Муравьева виленского // Русский архив. – 1885. – № 6. – С. 160–202.

18. Шыбека, З.В. Гарады Беларусі (60-я гады XIX - пачатак XX стагоддзяў). / З.В. Шыбека. – Мінск,1997. – 320 с.

19. Шыбека, З. В. Мінск : старонкі жыцця дарэвалюцыйнага горада / З. В. Шыбека, С. Ф. Шыбека. – Минск : Полымя, 1994. - 341 с.

20. Шыбека, З. В. Гарадская цывілізацыя: Беларусь і свет / З. В. Шыбека. – Вільня: ЕГУ, 2009.– 372с.

21. Эберхардт, П. Дэмаграфічная сітуацыя на Беларусі. 1898 – 1989 / П. Эберхардт. – Берасьце: Беларускі фонд Сораса, 1997. – 282 с.

22. Яноўская, В. Узаемаадносіны «царква–дзяржава» ў Расейскай імперыі на пачатку XX ст. / В. Яноўская // Гістарычны альманах. – Гародня, 2002. – Т. 6. – С. 117–129.

23. Яноўская, В.В. Моўнае пытанне ў Рымска-каталіцкім касцёле Беларусі (60-я гг. XIX — пачатак XX ст.): славянская и літоўская гістарыяграфія / В.В. Яноўская // Российские и славянские исследования: науч. сб.Вып. / редкол.: А. П. Сальков, О. А. Яновский (отв. редакторы) [и др.]. – Минск : БГУ, 2007. – С. 152–162.

24. Яноўская, В.В. Хрысціянская царква ў Беларусі 1863–1914 гг. / В.В.Яноўская. – Мінск: БДУ, 2002. – 199 с.

25. Яшчанка, А.Р. Гомель у другой палове XIX – XX ст.: Гісторыка-этнаграфічны нарыс / А.Р Яшчанка. – Гомель: ГКІ, 1997. – 80 с.

Дадатковая

26. Абезгауз, З.Е. Рабочий класс Белоруссии в начале XX века (1900 – 1913)] / З.Е.. Абезгауз. – Минск : Наука и техника, 1977. – 168 с.

27. Бендин, А. Ю. Проблемы веротерпимости в Северо-Западном крае Российской империи (1863—1914 гг.) / А. Ю.. Бендин,– Минск: Белорусский государственный университет, 2010. – 439 с.

РЕПОЗИТОРИЙ ГГУ ИМЕНИ Ф.СКОРИНЫ

28. Бядуля, 3. Жыды на Беларусі. Бытавыя штрыхі / 3. Бядуля // Arche. – 2000. – №3 – с.23 – 33.
29. Бядуля, 3. Жыды на Беларусі. Бытавыя штрыхі / 3. Бядуля // Arche. – 2000. – №4 – с.25 – 33.
30. Верашчагіна, А. У. Гісторыя канфесій у Беларусі: мінулае і сучаснасць / А. У. Верашчагіна, А. В. Гурко. – Мінск: Тэхналогія, 2000.
31. Викс, Т. Р. "Мы" или "они"? Белорусы и официальная Россия, 1863–1914 / Т. Р. Викс // Российская империя в зарубежной историографии. Работы последних лет: Антология. – М., 2005. с. 589–609
32. Викс, Т. Р. "Мы" или "они"? Белорусы и официальная Россия, 1863–1914 / Т. Р. Викс // Российская империя в зарубежной историографии. Работы последних лет: Антология. – М., 2008. с. 543–569
33. Долбилов, М.Д. Полонофобия и политика русификации в Северо-Западном крае империи в 1860-е гг. / М.Д.Долбилов // Образ врага. – М.: ОГИ, 2005. – С.127 – 174.
34. Каппелер, А.Россия – многонациональная империя / А. Каппелер. –М., "Традиция"–"Прогресс-Традиция", 2000. – 344 с.
35. Капэлер, А. Двухсэнсоўнасці русіфікацыі / А. Капэлер // ARCHE-Пачатак.– 2005. – № 2 (36) – С. 42–47.
36. Кімель, Я. Яўрэйскае гарадское насельніцтва Бедарусі ў 1897 - 1926 гг. / Я.Кімель. – // Беларусіка-Albaruthenica. – Кн.4. – Мінск,1995. – С.89 - 92.
37. Кон, Н. Благословение на геноцид: Миф о всемирном заговоре евреев и "Протоколах сионских мудрецов" / Н. Кон. – М., Прогресс, 1990.
38. Курлов, П.Г. Гибель императорской России / П.Г. Курлов. – — М.: Современник, 1992. – 325с.
39. Пайпс, Р. Россия при старом режиме / Р. Пайпс. – М., Независимая газета, 1993. – 424 с.
40. Пайпс, Р. Русская революция. Кн. 1. Агония старого режима. 1905–1917. / Р.Пайпс. – М.: «Захаров», 2005.
41. Самбук, С. М. Политика царизма в Белоруссии во второй половине XIX века / С. М. Самбук; редактор В. П. Панютич; Академия наук БССР, Институт истории. – Минск : Наука и техника, 1980. – 221,
42. Скир, А. Еврейская духовная культура в Беларуси / А. Скир. – Минск : Мастацкая літаратура, 1995. – 142 с.
РЕПОЗИТОРИЙ ГГУ ИМЕНИ Ф. СКОРИНЫ

43. Соколова, М. Общественные объединения и движения в Беларуси в конце XVIII – начале XX века: проблемы становления гражданского общества / М.Соколова. – Минск, 2002. – 129 с.

44. Шабуня, К.И. Аграрный вопрос и крестьянское движение в Белоруссии в революции 1905 - 1907 гг. / К.И. Шабуня. – Минск,Изд-во Министерства высшего, среднего специального и профессионального образования БССР, 1962. – 434 с.

РЕПОЗИТОРИЙ ГГУ ИМЕНИ Ф. СКОРИНЫ

ПРАТАКОЛ УЗГАДНЕННЯ ВУЧЭБНАЙ ПРАГРАМЫ
ПА ВЫВУЧАЕМАЙ ВУЧЭБНАЙ ДЫСЦЫПЛІНЕ
З ІНШЫМІ ДЫСЦЫПЛІНАМІ СПЕЦЫЯЛЬНАСЦІ

Назва дысцыпліны, з якой патрабуецца ўзгадненне	Назва кафедры	Прапановы аб зменах у змесце вучэбнай праграмы па вывучаемай вучэбнай дысцыпліне	Рашэнне, прынятае кафедрай, якая распрацавала вучэбную праграму (з вызначэннем даты і нумару пратакола)
Гісторыя Беларусі	Гісторыя Беларусі		Рэкамендаваць да зацвярджэння вучэбную праграму ў прадстаўленым варыянце пратакол № ад 2017 г.

РЕПОЗИТОРИЙ ГГУ ИМЕНИ Ф. СКОРИНЫ

ДАПАЎНЕННІ І ЗМЯНЕННІ ДА ВУЧЭБНАЙ ПРАГРАМЫ
ПА ВУЧЭБНАЙ ДЫСЦЫПЛІНЕ
на 2017/2018 вучэбны год

№№ пп	Дапаўненні і змянені	На якой падставе

Вучэбная праграма перагледжана і адобрана на пасяджэнні кафедры

гісторыі Беларусі (пратакол № ад)

Заг. кафедры
гісторыі Беларусі
к.г.н., дац. _______________ А.Р. Яшчанка
(подпіс)

ЗАЦВЯРДЖАЮ

Дэкан факультэта
д.г.н., дац. _______________ М.М. Мязга

РЕПОЗИТОРИЙ ГГУ ИМЕНИ Ф. СКОРИНЫ